

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Bydgoszcz (Bromberg)/Obwód Nadnotecki (Netzedistrikt)/ Królestwo Prus

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Historyczne w Bydgoszczy (Historisches Museum zu Bromberg)

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

zbiory muzealne Bydgoskiego Towarzystwa Historycznego (Historische Verein zu Bromberg), które przekształciło się w 1888 r. w Towarzystwo Historyczne Obwodu Noteckiego (Historische Verein für Netzedistrikt)

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum Miejskie otwarte zostało dla publiczności 30 listopada 1890 roku. Od początku do końca istnienia nie miało charakteru zinstytucjonalizowanego (nie zostało zarejestrowane). Zbiory gromadzone były z inicjatywy członków, założonego w 1880 roku, Towarzystwa Historycznego Obwodu Noteckiego. Misją Towarzystwa było badanie i dokumentowanie dziejów regionu. Przekazane przez darczyńców liczne artefakty były udostępnione publiczności na chórze dawnego kościoła klarysek, funkcjonującego w owym czasie jako remiza strażacka. Zbiorami opiekował się od 1914 roku Konrad Kothe. W 1919 roku, po informacji o przyznaniu Bydgoszczy Polsce, najcenniejsze zbiory zostały wywiezione do Berlina. Pozostała część zbiorów weszła w skład zbiorów Muzeum Miejskiego założonego w 1923 r.

Daty działalności / zakres czasowy:

od 30 listopada 1890 do 1919/1920

Dostępność

pełna, w określonych godzinach

Typ instytucji w relacji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

--

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

--

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmin a/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Muzeum Okręgowe im. Leona wyczółkowskiego w Bydgoszczy ul. Gdańska 4 85-006	<ul style="list-style-type: none">• Pierwsza lokalizacja zbiorów to sala w Królewskiego Gimnazjum• chór poklasztorny kościoła klarysek, pełniącego w tym czasie rolę remizy strażackiej przy ul. Gdańskiej
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	www.muzeum.bydgoszcz.pl sekretariat@muzeum.bydgoszcz.pl tel. +48 52 585 99 66	X
GODZINY OTWARCIA		<ul style="list-style-type: none">• Gimnazjum: środa, sobota, niedziela, w godz. 12.00-15.00, opłata 25 fenigów• niedziela 11.00-13.00 początkowo bezpłatnie od 1892 roku wprowadzono opłatę w wysokości 10 fenigów
DYREKTORZY	dr hab. Michał Woźniak, prof. UMK	X
ZARZĄDCA		X
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadopt owany)		<ul style="list-style-type: none">• Pierwsza lokalizacja zbiorów to sala w Królewskiego Gimnazjum

		<ul style="list-style-type: none"> • chór poklasztorny kościoła klarysek, pełniącego w tym czasie rolę remizy strażackiej
--	--	--

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Muzeum Historyczne Bydgoszczy

Bydgoskie Towarzystwo Historyczne, zmieniło w 1888 r., nazwę na Towarzystwo Historyczne Obwodu Noteckiego (Historischer Verein für Netzedistrikt), które zmieniło nazwę na:

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Celem działalności Towarzystwa było prowadzenie badań naukowych dotyczących miasta i regionu oraz gromadzenie zbiorów.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Regionalny obejmujący ówczesny Obwód Nadnotecki

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Towarzystwo Historycznego Obwodu Noteckiego - Historischer Verein für Netzedistrikt. Dużą grupę członkowską stanowili nauczyciele gimnazjalni.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

- dr Erich Schmidt - prowadziła dział historii Towarzystwa
- od 1.01. 1914 - pierwszy etatowy opiekun zbiorów: Konrad Kothe. Swoją funkcję sprawował do 1921 roku. Kothe był bydgoszczaninem, z wykształcenia przyrodnikiem z praktyką muzealną.

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

!!!!

Kalendarium (historia instytucji)

1880 - powstaje Bydgoskie Towarzystwo Historyczne (Historische Verein zu Bromberg)

1888 - zmiana nazwy na Towarzystwo Historycznego Obwodu Noteckiego (Historischer Verein für Netzedistrikt)

30.11.1890 - otwarte zostaje Muzeum Miejskie w przestrzeni chóru

poklasztornego kościoła klarysek, pełniącego funkcję remizy straży pożarnej

23.06.1902 - powstanie Niemieckiego Towarzystwa Sztuki i Nauki w Bydgoszczy / "Deutsche Gessellschaft für Kunst und Wissenschaft zu

Bromberg. Towarzystwo Obwodu zostaje włączone do struktury jako sekcja historyczna.

5.11.1911 - notatka w prasie pt.: "Schaffung eines Museums für Bromberg" -

"Utworzenie Muzeum w Bydgoszczy" w: "Ostdeutsche Rundschau" nr 261

1.01.1914 - Konrad Kothe zostaje pierwszym etatowym opiekunem zbiorów

8.05.1914 - zebranie w sprawie projekt utworzenia muzeum

1915 - publiczna zbiórka przedmiotów dla muzeum.

1919 - wywóz części obiektów do Berlina do Museum für Volkerkunde

1920 - po powrocie Bydgoszczy do Macierzy zbiory częściowo rozproszone, a częściowo włączone do nowo utworzonego zbioru muzealnego

5 sierpnia 1923 - powstaje Muzeum Miejskie, następuje włączenie zbiorów

Towarzystwa i zaprezentowanie ich w ramach nowej instytucji

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Zbierano zabytki archeologiczne m.in: skamieniałości, kości zwierzece, artefakty związane z najstarszymi dziejami człowieka.

Gromadzono pamiątki historyczne, miejskie, militaria zbiory afrykańskie oraz przyrodnicze.

W okresie od 5 marca 1881 r. do 5 stycznia 1922 roku księga inwentarzowa obejmowała 3 064 pozycje. Wyodrębniono działy:

- numizmaty,
- zabytki archeologiczne,
- zabytki historyczne,
- rzemiosło artystyczne,
- obrazy i rysunki
- książki.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

!!!!

Strategia pozyskiwania zbiorów

Dary znalazców, zakupy, wymiana z innymi instytucjami

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Lista darczyńców publikowana była w rocznikach Towarzystwa

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

X

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

1919- wysłanie zbiorów do Berlina i włączenie w skład zbiorów Museum

1923 - zbiory włączono do nowoutworzonego Muzeum Miejskiego

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

wystawa na chórze dawnego kościoła Klarysek

Wystawy czasowe

Wystawa sztuki w sali gimnastycznej szkoły miejskiej 1903?

Wystawa sztuki w auli szkoły 1910?

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Księga Inwentarzowa

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

X

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Królewskie Gimnazjum. Biblioteka, Niemieckie Towarzystwo Sztuki i Nauki w Bydgoszczy (Deutsche Gesselschaft für Kunst und Wissenschaft zu Bromberg.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

X

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

X

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

- E.Schmidt, Geschichte der Historischen Gesellschaft für den Netzedistriktzu Bromberg während der ersten fünfundzwanzig Jahre, w: Historische Monatsblätter für die Provinz Posen, Jg. 6, 1905, Nr 11., s1-
<http://dlibra.bibliotekaelblaska.pl/dlibra/publication?id=56060&tab=3>
- Hojka Z., 70 lat Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Muzealnictwo T. 36, 1994, s.23-27
<http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Muzealnictwo/Muzealnictwo-r1994-t36/Muzealnictwo-r1994-t36-s23-27/Muzealnictwo-r1994-t36-s23-27.pdf>
- Witold Garbaczewski, Zbiór numizmatyczny Towarzystwa Historycznego Obwodu Nadnoteckiego Bydgoszczy, w: Kronika Bydgoska T.29., 2007, s.269-280
<http://www.kpbc.ukw.edu.pl/dlibra/plain-content?id=95980>

- Hojka Z., Muzeum w Bydgoszczy. Dzieje i zbiory., Bydgoszcz 2008, T. I Od kościoła Klarysek po Wyspę Młyńską. Muzeum w Bydgoszczy 1923-2008, red. M.F. Woźniak
- Muzeum w Bydgoszczy 1923-2008. Katalog wystawy. Bydgoszcz 2008, T.II Od kościoła Klarysek po Wyspę Młyńską, Muzeum w Bydgoszczy 1923-2008, red. M.F. Woźniak, kurator; B. Chojnacka
- Hojka Z., Zarys dziejów, w: Informator o Muzeum. Dzieje, zbiory, działalność., pod red. M. F. Woźniaka, Bydgoszcz 2010, s. 9
- 95 lat Muzeum w Bydgoszczy. Nabytki. red. D. Sójkowska, M. F. Woźniak, Bydgoszcz 2018
- Woźniak M. F., Początki bydgoskiego muzealnictwa, s. 315-321, [w:] "Opus Opificem Probat. Księga Pamiątkowa dedykowana Jerzemu Litwinowi, dyrektorowi Narodowego Muzeum Morskiego" [Gdańsk: Narodowe Muzeum Morskie, 2019] pod redakcją R. Domżały, M. Dyrki i A. Ciemińskiej
<https://www.nmm.pl/upload/Files/cke/opus-opificem-probat.pdf>

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

AMB

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

W zbiorach Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy znajdują się m.in.:

- Karta menu, jadłospis z otwarcia Muzeum Historycznego 30.11.1890 - MOB H/A 1561
- Pieśni z okazji otwarcia Muzeum Historycznego 30.11.1890 MOB H/A3683
- Wystawa w sali gimnastycznej szkoły MOB H/F 2276 i MOB H/F 2277

Ciekawe cytaty

UZUPEŁNIĆ

UWAGI:

X

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Anna Kornelia Jędrzejewska

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

X

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	